

Levant Köylü Federasyonu

Anarşist Ekonomi Tartışmaları (20)

Gaston Leval

09.03.2016

Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisine, "Anarşist Kolektifler, İspanya Devrimi'nde İşçilerin Özyönetimi, 1936-1939" adlı derlemeden bir başka bölümle devam ediyoruz. Bu sayıda, İspanya deneyimi hakkında en çok yazan yazarlardan biri olan Gaston Leval'ın kırsal alanlarda devrim süresince kurulan kolektifleri ve özellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan Levant bölgesinin kolektif örgütlenmesini anlattığı yazısına yer verdik. Yazarın "Né Franco né Stalin" kitabından (sayfa 143-152) alınan makalesi, tarihsel tanıklığının yanı sıra, kırsal ve kentsel kolektiflerin federasyonlar aracılığıyla nasıl koordine olduğunu göstermesi açısından önemli. Yazının dipnotlarını, editör Sam Dolgoff'un verdiği açıklayıcı bilgileri içerdiği için yazıyla birlikte yayımlıyoruz.

CNT'deki yoldaşlarımızın örgütlediği Levant Bölgesel Federasyonu, savaş başladığında toplam nüfusları 1.650.000 olan 5 ili kapsayan ve İspanya'nın en verimli topraklarının %78'ini içeren bir tarım federasyonuydu. Levant, yoldaşlarımızın yaratıcı ruhu sayesinde, en çok sayıda ve en gelişmiş kolektiflerin örgütlendiği bölge oldu. (1937'de kolektiflerin sayısı 340 iken, 1938'de 900'e ulaştı ve bu illerdeki toplam nüfusun %40'ı kolektiflerde yaşıyordu...)

Bu başarılı bölgenin toplumsal tarihine aşina olanları şaşırtmayacaktır. 1870'lerden beri özgürlükçü köylüler en kararlı ve ısrarcı militanlar arasındaydılar. Belirli dönemlerde hareket, şehirlerde (özellikle Valencia'da) tümüyle bastırılırken, kırsalda canlı kalmıştır. Köylüler devam ettiler. Onlar için Devrim, barikatlarda savaşmakla sınırlı değildi. Onlar için Devrimin anlamı toprağı sahiplenmek ve özgürlükçü komünizmi inşa etmektir...

Genelde Levant kolektiflerin karakteri Aragon'dakilerden farklıydı. Aragon'da CNT-FAI militanlarının üstünlüğü, kolektifleri uzun süre polis, devlet ve siyasi partilerden korudu. Levant'ta ise, cumhuriyetçi İspanyanın geri kalanında olduğu gibi, Askeri Polis, Sahil Koruma ve devrimci ruhtan yoksun subayların emrindeki ordu, özgürlükçü kolektiflerin gelişimine ve hatta varlığına karşı sürekli bir tehdit oluşturuyordu.

Levant bölgesinde kolektifler, köylü sendikaları tarafından hemen her zaman tabanda, "üretim noktasında" örgütlenmiştir. Ancak özyönetimli örgütler olarak kalmışlardır. Sendikaların egemenliğine girmemişler ve sendikayla ilişkilerini resmi düzeyde tutmuşlardır. Sendikalar, "bireyciler (toprak sahipleri) ve kolektifler arasında gereken bağlantıyı oluşturuyorlardı. Aslında "bireyciler", işlemlerini sendikalar üzerinden yürütüyorlardı. Yalnızlık politikaları, sendikalara bağımlı oldukları için boşa çıkıyordu. Köylü sendikaları tarımsal üretim için kendi idare komisyonlarını örgütlediler: biri pirinç için, başkası portakal için, üçüncüsü tarım makineleri için, vb... Kolektifler bazı sendika işlerini kendileri yapıyorlardı. Ayrı depoları ve kendi idare komisyonları vardı. Çok sonraları, bu verimsiz çift yapı terk edildi. Depolar birleştirildi ve komisyonlar hem kolektiflerden, hem de sendikanın "bireyci" üyelerinden oluşturuldu. Bu karma komisyonlar kolektiflerin yanı sıra bireysel çiftçiler için de (makine, gübre, tarım ilacı, tohum, vb.) satın almalarını yapmaya başladı. Aynı kamyon ve araçları kullanıyorlardı. Pratikte gösterilen bu dayanışma, önceden inatçı olan "bireycileri" kolektiflere dahil etti. Bu örgütlenme yöntemi iki işe yaradı: Koordine edilmesi faydalı olan her konuyu kapsadı; ve sendikalar sayesinde, nüfusun farklı katmanlarında kolektif ruhu yaymayı ve algılarını etkimize açmayı başardı.

Devrimci değişimler hızla uygulanıyor, kapitalist kaostan devrimci düzene geçiliyordu. Kıt kaynakların karneyle dağıtılması ve aile ödeneği bütün bölgelerde uygulandı. Daha zengin köylerden yoksul köylere kaynak aktarılması amacıyla komisyonlar kuruldu ve işletildi. Her bir bölge ya da yerel merkez, teknisyenler ve muhasebecilerin yanı sıra bir tarım bilimcisi, bir veteriner, bir bitki hastalıkları uzmanı, bir mühendis, bir mimar ve bir ticaret uzmanından oluşan bir heyet örgütledi. Bu şekilde hizmetler verimli bir şekilde dağıtıldı ve koordine edildi. Mühendis ve veterinerlerin büyük çoğunluğu, birçok tarım bilimcisi CNT üyesiydi. 6 uzman hariç bütün şarap uzmanları ve şarap yapımı CNT sendikasının elindeydi. Kolektif üyesi olmayan, kendi özel çalışan mühendisler ve veterinerler bile çeşitli projelerin planlamasına ve yürütülmesine özveriyle katıldılar.

Tarım bilimcileri, bölgenin jeolojik ve iklim koşullarına uygun ıslah, nakil ve melezleme gibi gerekli ve pratik projeler tavsiye ettiler (özel mülk sahipleri kendi topraklarında izin vermezlerdi). Veterinerler bilimsel çiftlik hayvancılığını kurdular. Teknisyenler ve bilim insanları, birbirlerine zıt amaçlarla çalışmaktansa kolektif olarak çalışıyor, bütün projelerin yapılabilirliği konusunda da, koordinasyonu için de birbirlerine danışıyor. Örneğin; veterinerler domuz çiftlikleri, ahırlar ve kümesler inşa ederken mühendis ve mimarlara danışıyor...

Mühendisler, özellikle Murcia ve Cartagena bölgelerinde dönemin en yeni teknikleriyle büyük ölçekli sulama sistemlerini tasarladılar. Villajoyosa'da yapılan büyük barajın getirdiği suyla bir milyondan fazla badem ağacı kurumaktan kurtuldu. Bölge apında, yapılaşmayı mimarlar tasarladı. Bitki hastalıkları ve ağaç kültürü çalışmaları için bir merkez, tarım okulları, yeni evler ve yeni yollar; bunların hepsi, bütün bölgeyi kapsayan genel plana uygun olarak yapıldı. İşçilerin, teknisyenlerin ve kolektiflerin genel meclislerde aldıkları kararlar ve idari teknik konseylerde yaptıkları kooperatif çalışmalarla gerçekleşti.¹

Levant'ın 900 kolektifi, 54 yerel federasyona ve bunların oluşturduğu 5 bölgesel federasyona ayrılmıştı. Federasyonların faaliyetleri arasındaki koordinasyonu bölgesel idari komisyonlar sağlıyordu. İdari komisyon 26 teknik bölümden oluşuyordu. Tarım bölümü şunlardan oluşuyordu: meyvecilik, sebze yetiştiriciliği, şaraplık üzüm, zeytincilik, makineli tarım, pirinç ve çiftlik hayvanları (inek, domuz, keçi, vb.) Endüstri bölümleri şöyleydi: şarap, likör, brendi ve viski yapıcılığı, konserve, yağ, şeker, meyve, bitki özü yağları, parfümler ve diğer tarımsal türevler, tarım makineleri, gübre, yapı inşaatı, taşımacılık, ihracat-ithalat, hijyen, eğitim, vb.

Levant Çiftçi Federasyonu'nun büyük ölçekli faaliyetlerine bir örnek olarak portakal üretimi gösterilebilir: Bölgenin dört milyon kiloluk üretimi, İspanya'nın toplam üretiminin yarısından fazladır. Federasyon ürünün %70'ten fazlasını kendi örgütlenmesi üzerinden (aracısız) nakledip satmıştır. (Federasyonun ticari örgütlenmesi içerisinde kendi depoları, kamyonları ve gemileri de vardı. 1938 başında ihracat bölümü Fransa'da kendi ajanslarını kurdu: Marseilles, Perpignan, Bordeaux, Cherbourg ve Paris.) İspanya'da pirinç üretimine ayrılan toplam 47.000 hektarın 30.000 hektarını Valencia Bölgesindeki kolektifler ekiyordu.

Dikkate değer bir başka yenilik ise geniş çaplı tarımsal yan ürünlerin üretiminde çiftçilerin büyük katkılar sağlamasıdır. Köylü federasyonları, meyve ve sebze konserve fabrikaları ve diğer işleme tesisleri kurup çalıştırdı (en önemlileri Burriana, Murcia, Alfassar, Castilian, Oliva ve Paterna'da bulunuyordu).

Malların taşınmasını kolaylaştırmak için Bölge Federasyonları içindeki dağıtım noktaları ve depoları ana yollara ve tren ikmal istasyonlarına yakın yapıldılar. Bölgedeki her bir kolektif, üretim fazlasını bu depolara gönderiyordu ve ürünler buralarda tartılıyor (ya da sayılıyor), tasnif ediliyor ve saklanıyordu. Bu stok bilgisi farklı Valencia'daki Bölgesel İdari Komisyon'un teknik bölümleri tarafından derlenip koordine ediliyordu. Bölge Federasyonları bu düzenleme sayesinde tam olarak ne kadar fazla olduğunu ve neresiyle takas edilebileceğini her zaman biliyorlardı.²

Ekonomik adaletin örgütlenmesi kolektifin tek başarısı değildi... Her bir kolektif, çocuklar için bir ya da iki özgür okul örgütledi. Yeni düzende Levant bölgesi kolektifleri, tıpkı Aragon, Castile, Andalusia ve Estremadura bölgelerinde olduğu gibi neredeyse bütün halkı okuryazar yaptı (Devrim öncesinde İspanya'nın kırsal nüfusun %70'i okuryazar değildi). 1937'de 100 mevcutlu bir muhasebe okulu açıldı. Çiftçi Federasyonu, kolektivistleri ve ailelerini ağırlamak, iyi yemek ve rahat bir uyku sağlamak için Levant'ın merkezi Valencia'da kendi otelini kurdu.

Çiftçi kolektifleri, Levant Bölgesel Federasyonunun İspanya Çiftçi Federasyonu'na açtığı Moncada Üniversitesi'nden özellikle gurur duyuyorlardı. Üniversitede ahır, damızlık ve kümes hayvanlarının bakımı,

¹ Özgürlükçü hareket, bürokratik örgütlenmenin tehlikesi konusunda her zaman, özellikle de uzmanlık, bilim ya da idare işleri söz konusu olduğunda son derece duyarlı olmuştur (politikacıların bahsetmeye gerek yok). Bu bağlamda, Souchy'nin iletmiş olduğu gibi, özgürlükçü kolektifler:

² Bu takas, kaynakları kıt olan kolektiflerle yapılıyordu. Souchy'nin gözlemlerine göre: "... ticari işlemler o kadar karışık hale geldi ki Federasyon, içeride ve dışarıda ürünlerin alım satımını hızlandırmak için (sadece bunun için) bir banka örgütledi ..." Souchy bunun, tefecilikle kar eden kapitalist bir banka olmadığını vurguluyor. (İspanya'nın Üzerinde Gece, s. 156)- Editör

tarım ve ormancılık vb. konularında çalışma yapılıyordu. Kampüs, şehir dışında, portakal bahçelerinin arasında kurulmuştu...

Sonuç olarak, Valencia kolektifleri arasındaki dayanışma ruhu, Aragon'daki işçi kardeşlerinin arasındaki kadar büyüktü. Levant kolektifleri, Castile'den gelip sığınan, çoğu kadınlar ve çocuklardan oluşan, çok sayıda göçmeni ağırladı. Kolektifler, gönüllü olarak, Madrid ve Aragon cephelerinde savaşıyan anti-faşist birliklere büyük gıda ve erzak stokları gönderdiler. Beş ufak köy birkaç ayda 187 kamyon dolusu gıda gönderdi. Malaga düşmeden kısa süre önce, Almeria'daki aç göçmenlere yedi kamyon dolusu gıdanın, anında ve her zamanki gibi ücretsiz olarak gönderilmesi için tek bir telefon yeterli olmuştu. Bütün bu katkıları Levant'taki büyük kolektiflerle çarpın -yaşam gibi ışık saçan gönüllülük- ve toplumsal hayatlarının ilham verici karakteri hakkında yeni bir kavrayış elde edersiniz...

... bürokrasi her ortaya çıktığında başlamadan durdurmak için (önlem alıyorlardı). Her çalışma grubunun bir temsilcisi vardı. Kolektifler, ne yapıldığı konusunda iyi bilgi sahibi olmak için idari komisyonlarla düzenli toplantılar düzenliyordu. Bütün kolektifler, altı ayda bir genel kongreye çağrılıyordu. Kongrede, kolektiflerin plan ve projeleri dikkatle gözden geçiriliyordu; bütün önemli konularda, idari komisyona detaylı yönergeler veriliyordu. Yetersiz idarecilerin yetkileri geri alınıyordu. (İspanya'nın Üzerinde Gece, s. 155)- Editör

Anarşist Kütüphane

Gaston Leval
Levant Köylü Federasyonu
Anarşist Ekonomi Tartışmaları (20)
09.03.2016

Çeviri : Özlem Arkun - Bu yazı Meydan Gazetesi'nin 32. sayısında yayınlanmıştır.

tr.anarchistlibraries.net